

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum mors & alij defectus huius vitæ sint opera pœna originalis peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

Li. 11. de ci-
vi. Dei. c. 27.
a. med. to. 5.

gustinus dicit, qui non mallet dolere pati cum sana mente, quam gaudere infansus? Et ideo alij assignat eam huius, q non affiguntur ex dispositione voluntatis ipsorum. Non enim post mortem in aia mutatur dispositio voluntatis, neq; in bonum, neq; in malum. Vnde cum pueri ante vsum ronis non habeant actum inordinatum voluntatis, neq; et post mortem habebunt. Non est autem absq; inordinatione voluntatis, q aliquis doleat se non here quod nunquam potuit adipisci: sicut inordinatum esset si aliquis rusticus doleat de hoc, q non esset regnum adeptus. Quia ergo pueri post mortem sciunt se nunquam potuisse illam gloriam caelestem adipisci, ex eius carentia no dolebunt. Possumus tamen vtriq; coniungentes mediam viam tenere, vt dicamus q animae puerorum naturali quidem cognitione non carent, qualis debetur animae separatae fm sua naturam, sed caret supernaturali cognitione, quae hic in nobis per fidem plantatur: eo q nec hic fide habuerunt in actu, nec sacramentum fidei susceperunt. Pertinet autem ad naturalem cognitionem, q anima sciat se propter beatitudinem creatam, & q beatitudo consistit in adeptione perfecti boni: sed q illud bonum perfectum, ad quod homo factus est, sit illa gloria quam Sancti possident, est supra cognitionem naturalem. Vnde Apostolus dicit 1. ad Corinth. 2. q nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hois ascendit, quae prae parauit Deus diligentibus se. Et postea subdit, Nobis autem reuelauit Deus per spiritum suum. Quae quidem reuelatio ad fidem pertinet. Et ideo se priuari tali bono animae puerorum no cognoscunt. Et propter hoc no dolent, sed hoc quod per naturam habent absq; dolore possident.

AD PRIMVM ergo dicendum, q aia pueroru in peccato originali decedit, cognoscunt quidem beatitudinem in generali fm communem rationem: non autem in speciali. Et ideo de eius amissione non dolent.

AD SECVNDVM dicendum, quod sicut Apostolus dicit Roman. 5. Maius est donum Christi, quam peccatum Adae. Et ideo non oportet, si pueri baptizati gaudent propter meritum Christi, quod non baptizati doleant propter peccatum Adae.

AD TERTIVM dicendum, quod poena non semper respondet actuali voluntati: puta cum aliquis absens infamatur, aut etiam bonis suis spoliatur se ignorante: sed oportet quod poena semper sit vel contra actuale voluntatem, vel etiam habitualem, vel saltem contra inclinationem naturalem, vt supra dictum est, cum de malo poenae ageretur.

AD QVARTVM dicendum, quod pueri in originali decedentes, sunt quidem separati a Deo, perpetuo quantum ad amissionem gloriae quam ignorat: non tamen quantum ad participationem naturalium bonorum, quae cognoscunt.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum mors & alij defectus huius vite sint poena originalis peccati.

QVARTO quaeritur, vtrum mors & alij defectus huius vite sint poena originalis peccati. Et videtur q non. Dicit enim Seneca, Mors est hominis natura, non poena. Eadem ergo ratione, nec alij defectus qui ad mortem ordinantur.

¶ 2 Prax. Quicquid communiter inuenitur in multis, conuenit eis ratione alicuius quod in eis communiter inuenitur: sed mors & alij defectus ad ipsam ordinati communes sunt homini, & alijs animalibus. ergo secundum aliquid commune inueniuntur in eis:

sed alijs animalibus non conueniunt ratione: quae poena, quae in eis esse non potest, ergo nec hominibus & sic non sunt poena originalis peccati.

¶ 3 Prax. Poena debet esse proportionabilis peccato, ut est Deut. 26. Pro mensura delicti, erit & poenae modus: sed culpa originalis est aequalis omnibus ex Adae nascuntur defectus aut praedicti non sunt aequales, quia quidam statim nascuntur peccato, quidam diuersimode lapsi, quidam bene dispositi, quidam ergo defectus non sunt poena originalis.

¶ 4 Prax. Hm oi defectus sunt qdam poena sensus, poena sensus debet pccato pp conuersione in deum boni commutabile, q quidem conuersio no est in originali pccato, ergo hm oi defectus no sunt poena.

¶ 5 Prax. Grauius puniuntur homines post hanc vitam, quam in hac vita, sed post hanc vitam no debent peccato originali poena sensus, ut dictum est supra, nec in hac vita, & sic idem quod prius.

¶ 6 Prax. Poena respodet culpa: sed culpa prima hominem in quantum est homo. Cu ergo mors & alij hm oi non sint hois in eo, q homo, quia etiam insunt, ut q huiusmodi defectus non sint poena.

¶ 7 Prax. Peccatum originale est priuatio originalis iustitiae, quae inerat hois secundum animam, sed huiusmodi defectus pertinent ad corpus, non ergo respondent peccato originali pro poena.

¶ 8 Prax. Si Adae non peccasset, filii eius peccati non fuissent, & si peccasset, morerentur: sed no pp originale peccatum, quod in eis non fuisset, ergo mors non est poena peccati originalis.

SED CONTRA est, q dicitur Roma 6. Supra peccatum mors. Et Rom 8. Corpus mortuum est pp peccatum.

¶ 2 Prax. Et Gen. 2. dicitur, Quaecumque die comederitis, morte moriemini.

¶ 3 Prax. Augu. dicit, 13. de Trin. & 15. de Ciu. d. & contra epistolam fundamenti, q huiusmodi defectus ueniunt de damnatione peccati. Iudicium dicit in libro de Summo bono, q si homo non peccasset, nec eu aqua submergeret, nec ignis combureret, nec alia huiusmodi prouenirent, ergo omni huiusmodi defectus sunt poena peccati originalis.

RESPON. Dicendum, q absque omni dubio in de catholica tenendum est, q mors & ois huiusmodi defectus praesentis uitae, sunt poena peccati originalis, sed sciendum est q duplex est poena. Vna quidem taxata pro peccato, alia uero concomitans. Vnde uidemus q Iudex pro aliquo crimine facit aliquid hominem excaecari: sed ad caecitatem eius consequuntur multa incommoda, puta q mendicat & alia. Sed ipsa caecitas est poena taxata pro peccato. Alii enim intendit Iudex, ut peccantem uisum priuatum defectus consequentes no ponderat, unde conuenit q si plures pp idem peccatum excaecentur, in uno conueniuntur plura incommoda q in alio: nec tamen addat in iniustitiam Iudicis, quia hm oi incommoda no erant ab eo pro peccato inflicta, sed concomitantur pro accidens quantum ad eius intentionem. Similiter potest dici in proposito. Nam hois in peccato suo conditionis fuerat a Deo datus quodammodo originalis iustitiae, q praeseruabatur ab alijs hm oi defectibus. Quo quidem auxilio priuata natura humana natura pp peccatum primi parentis, ut supra dictis patet, ad cuius auxilium priuatio consequuntur diuersa incommoda, quae diuersimode conueniuntur in diuersis, licet habeant aequalitatem poenae originalis peccati: hoc tamen interesse uult inter deum punientem, & hominem Iudicem, quod hominem

q. 1. de malo
83. 4. & 5.

Li. 6. natura-
lium q. 6.
i. sine illius

deus non potest praevidere eventus sequentes. unde nec eos potest ponderare, dum infert poenam pro culpa, pro quod rationabiliter homini incommodum inaequalitas, eius iustitiae non derogat: sed Deus omnes eventus futuros praenoscit. unde videretur ad eius iniustitiam pertinere, si aequaliter subiacentibus culpa, inaequaliter homini incommoda provenirent. Ad haec ergo dubitationem tollendam posuit Origenes, quod ante quam corporibus vniueretur, diuersa merita habuerunt, pro quorum diuersitate consequuntur in corporibus, quibus vniueretur, maiora vel minora incommoda. & inde est ut ipse dicit, quod quidam mox nati vexantur a daemone, vel caeci nascuntur, vel aliqua homini incommoda patiuntur. sed hoc repugnat Apostolicae doctrinae, dicitur enim. Apostolus. Rom. 9. de Iacob & Esau loquens, Cum nodum nati essent, aut aliquid boni vel mali egissent &c. Eadem autem est ratio de oibus. Unde non est dicendum, quod ante habuerint merita bona vel mala, antequam corporibus vniuerentur. Est etiam contra rationem. Nam cum naturaliter anima sit pars humanae naturae, imperfecta est sine corpore existens, sicut est quilibet pars separata a toto, inconueniens autem fuisse quod Deus ab imperfectis suam operationem inciperet. Unde non est rationabile, quod animam creauerit ante corpus, sicut neque quod manum formauerit extra hominem. & ideo aliter est dicendum, quod homini diuersitas quae circa hos defectus accidit in hominibus, est a Deo praeparata & ordinata, non quidem pro aliqua merita in alia vita existentia: sed quoad quod quidem pro aliqua peccata paratum. Cum enim filius sit aliquid patris secundum corpus, quod ab ipso trahit, non autem secundum animam, quae immediate a Deo creatur, non est inconueniens, quod pro peccato patris filius corporaliter puniatur, licet non poena spiritali quae pertinet ad animam: sicut etiam homo punitur in alijs rebus suis. Quoad quod vero ordinatur homini defectus, non ut poena peccati alicuius: sed ut remedium contra peccatum sequens, vel pro profectum virtutis, aut eius quod hoc patitur, aut alterius: sicut Dominus dicit Ioan. 9. de caeco nato, Neque hic peccauit, neque patres eius: sed ut manifestetur opus Dei in illo, quod expediens erat ad humanae salutem. sed hoc ipsum quod homo talis conditionis est, ut ei subueniatur, vel ad vitandum peccatum, vel ad profectum virtutis pro homini incommoda siue defectus, ad infirmitatem humanae naturae pertinet, quae ex peccato primi parentis deriuatur. sicut quod corpus hominis sit sic dispositum, quod ad eum sanandum indigeat sectione, ad eius infirmitatem pertinet. & ideo omnes isti defectus respondent peccato originali, ut poena concomitans.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illud auxilium datum homini a Deo. scilicet originalis iustitia fuit gratuitum. unde per rationem considerari non potuit. & ideo Seneca, & alij gentiles Philosophi non considerauerunt huiusmodi defectus sub ratione poenae.

AD SECUNDUM dicendum, quod alij animalibus non fuit homini auxilium collatum, nec pro culpa aliquid ante praediderunt, unde homini incommoda sequerentur, sicut est in hominibus & ideo non est similis ratio. sicut in eo quod respicitur pro peccato in qua natus est, homini cespitatio non habet rationem poenae: quantum ad iustitiam humanam: sed naturalis defectus. in eo autem qui caecus est propter crimen, habet rationem poenae.

AD TERTIUM dicendum, quod huiusmodi defectus non sunt poena taxata pro peccato: sed poena concomitans, ut dictum est.

AD QUARTUM dicendum, quod poena sensus taxata non debetur nisi conuersioni actuali: sed alia

A ratio est de poena concomitante.

AD QUINTUM dicendum, quod post mortem non est status proficiendi ad virtutem, vel deficiendi per peccatum: sed recipiendi pro meritis. unde omnes defectus qui sunt post mortem, taxantur pro culpa non autem ordinantur vel ad profectum virtutis, vel ad euersionem peccati, & inde est quod puer post mortem non debetur poena sensus.

AD SEXTUM dicendum, quod aliquid quod in homine habet rationem culpae, ut occidere hominem, potest quidem esse in alijs animalibus: non tamen habens rationem culpae, quae consistit in hoc quod sit secundum uoluntatem, quae in brutis esse non potest, & similiter defectus qui sunt communes & homini alijs animalibus, in homine habent rationem poenae, quae consistit in hoc quod sit contra uoluntatem: non autem in alijs animalibus. Nam ratio poenae & culpae est hominis, secundum quod homo.

AD SEPTIMUM dicendum, quod per iustitiam originalem conseruabatur debita habitudo corporis sub anima, quamuis ipsa in anima esset, & ideo conuenienter ad peccatum originale, quo priuatur originalis iustitia, sequuntur defectus corporales.

AD OCTAVUM dicendum, quod si quosdam si Adae non peccasset tentatus, statim confirmatus fuisset in iustitia, omnes posterius eius confirmat in iustitia nascuntur: & secundum hoc obiectio locum non habet: sed hoc credo esse falsum, quia corporis conditio in primo statu respondebat conditioni animae: unde quamdiu corpus erat animale, & anima erat mutabilis nondum perfecte spiritualis effecta. Generare autem pertinet ad animalem uitam. Unde sequitur, quod filii Adae non nascerentur in iustitia confirmati. Si ergo aliquis ex posteris Adae peccasset, eo non peccante, moreretur quidem pro suo peccato actuale, sicut Adae mortuus fuit: sed posterius eius moreretur propter peccatum originale.

ARTICVLVS V.

Utrum mors & huiusmodi defectus sint homini naturales.

QUINTO quaeritur, utrum mors, & huiusmodi defectus sint homini naturales. & uidetur quod sic. Corpus enim hominis componitur ex contrarijs: sed omne compositum ex contrarijs, est naturaliter corruptibile: ergo homo naturaliter est mortalis, & per consequens ceteris defectibus subiectus. Sed dicendum, quod hoc quod corpus hominis dissoluatur propter contrarietatem in ipso existentem, accipit ex subtractione originalis iustitiae. unde non est naturale: sed poenale.

¶ Sed contra, si mors & corruptio sequitur in homine per subtractionem originalis iustitiae, quae hos defectus prohibebat, sequitur quod homini defectus causatur ex peccato, sicut a remouente prohibens: sed motus qui sequitur ex remotione prohibentis, est naturalis, etiam si remouens prohibens sit agens uoluntarij: sicut cum aliquis homo remouet columnam, caedit lapis suppositus, & motus eius est naturalis: ergo nihilominus mors, & corruptio sunt naturales homini.

¶ Praterea. Homo in primo statu fuit immortalis, quasi potens non mori: in ultimo autem statu erit immortalis, quasi non potens mori: in medio autem statu est omnibus modis mortalis, quasi necesse habens mori: sed immortalitas ultimi status non est naturalis, sed per gratiam consummatam, quae est gloria: ergo neque immortalitas primi status fuit naturalis. Mori ergo fuit naturale.

¶ Prater. Homo secundum conditionem suae naturae

Quaest. dist. Tho. S si sibi